

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Preses apskats

25-03-2022

Sagatavoja:

Uzziņu un informācijas centrs

Informācijas pakalpojumu sektors

"Latvijas Mediju" bērnu grāmatām – divas balvas

Piektdien, 18. martā, Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Ziedoņa zālē norisinājās svinīgais noslēguma pasākums "Lielie lasīšanas svētki 2021", kur tika apbalvotas 15 lasītāju galveno atzinību saņēmušās grāmatas, to autori, tulkotāji un izdevēji. Sogad pasākums tika veltīts Ukrainas bērniem. Balvas saņēmušas arī divas izdevniecības "Latvijas Mediji" izdotās grāmatas.

LĪVA KUKLE

LNB Bērnu literatūras centra vadītāja Silvija Tretjakova cer, ka katra mūsu izlasītā grāmata var palīdzēt ar atbalstu, mīlestību un izpratni. Lielo pasaules notikumu kontekstā grāmatas kļūst vēl joprojām nozīmīgākas, un daudzi pasākuma dalībnie-

ki atklāja, ka šobrīd tās pašas bērnu un jauniešu grāmatas, ar kurām darbā pavadīti tik daudzi mēneši, viņiem atklājas jaunā gaismā. Kā vienojošas tēmas apbalvotajās grāmatās atklājās drosmē, pārliecībā un neatlaidībā.

Kategorijā 5+ godalgoto trešo vietu ieguva lietuviešu

autora Bena Beranta grāmata "Bubuļbailes" ("Latvijas Mediji", 2020, ilustrējusi Vilija Kvieskaite, no lietuviešu valodas tulkojusi Gunta Apse), kas vēsta par vāverēna un vārmēna piedzīvojumiem, kopīgi pārvarot bailes no tumsas. Savukārt kategorijā 9+ uzvaru guva ukraiņu rakstnieces Halinas Vdovičenko asprātīgi sirsnīgā "36 un 6 kaķi" ("Latvijas Mediji", 2020, ilustrējusi Natalka Hajda, izcīltais Māra Salēja tulkojums). Grāmatu 2021. gada laikā atzinīgi novērtējuši vairāk nekā 800 jaunie lasītāji visā Latvijā.

Grāmatas "36 un 6 kaķi" autore Halina Vdovičenko video sveicienā latviešu lasītājiem atklāja: "Pirmkārt, es gribu jums pateikties par atbalstu manai tautai ciņā par neatkarību! Mēs to jūtam un esam jums ļoti pateicīgi. Otrkārt, es esmu ļoti priecīga par to, ka mazie lasītāji šo bērnu grāmatīņu ir tik silti uzņēmuši un ka viņiem tās varoņi ir iepatikušies. Pateikšu, kādēļ šie varoņi patīk man. Vispirms – tādēļ, ka jebkurā sarežģītā situācijā viņi apvienojas un vienmēr atrod izeju. Un vienmēr iziet no tās kā uzvarētāji."

TIMURA SUBHANKULOVA FOTO

Izdevniecības "Latvijas Mediji" direktore Evija Veide kopā ar ukraiņu rakstnieces Halinas Vdovičenko godalgotās grāmatas "36 un 6 kaķu" tulkotāju Māri Salēju.

Avots: Latvijas Avīze

Datums: 21-03-2022

Bibliotēkā noslēdzies pasākums „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2021”

Kristīne Saukuma,
Saulkrastu novada bibliotēkas
bibliotēku informācijas speciāliste

Ari šogad Saulkrastu novada bibliotēkas lasītāji rosīgi darbojas Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) rīkotajā ikgadējā lasīšanas veicināšanas programmā „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.

Lasot grāmatu, katrs izjūt atšķirīgas emocijas. Kad lasāt grāmatu, jūs kļūstat par vienu no šīs varoņiem, dzīvojat un jūtat viņiem līdzīgi, izbaudot visu, ko tā stāsta. Ir liels prieks nedaudz nošķīrties no reālās pasaules kopā ar savu mīļāko grāmatu. Katru reizi, lasot grāmatu, jūs uzzināt kaut ko jaunu, un tas ir svarīgi gan pieaugušajam, gan bērnam.

LNB rīkotajā ikgadējā lasīšanas veicināšanas programmā „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” var piedalīties ikviens – gan liels, gan mazs lasītājs –, kurš izvēlas lasīt un vērtēt grāmatas savā vecuma grupā. Katrs programmas dalībnieks noslēgumā saņem veicināšanas balvu. Šo-

reiz LNB balvā ir sagādājusi bločiņu „Lasītāja piezīmes”.

Paldies PII „Rūķītis” grupiņām: „Spridītis”, „Pūcītes” un „Spārītes” par dalību šajā lasīšanas veicināšanas programmā! Pirmskolas un sākumskolas vecuma bērniem šogad žūrijā bija iespēja lasīt šādas grāmatas: „Mamma dzejoļi” (Ērika Bērziņa), „Bubuļbailes” (Bens Berants), „Pagalma enciklopēdija jeb Kas tad tas?” (Agnese Vanaga), „Kapteiņa zirgzīņš” (Juris Zvirgzdiņš), „Tuktuk!” (Ilo Pikovs) un „Kā sagaidīt citplanētiņi” (Petri Tamminens). Tikpat aktīvi LNB programmā iesaistījās arī Saulkrastu novada vidusskolas audzēkņi – 1.a un 1.b klase organizēja grāmatu novērtēšanas anketu aizpildīšanu uz vietas bibliotēkā. Saulkrastos bērni visatzinīgāk novērtējuši divas grāmatas – „Pagalma enciklopēdija jeb Kas tad tas?” un „Kā sagaidīt citplanētiņi”. Arī šajā gadā, tāpat kā aizgājušajā, „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2021” piedalījās aptuveni 80 dalībnieki.

Paldies visiem par dalību, un gaidīsim „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2022” grāmatu kolekciju, lai kopā turpinātu šo aizraujošo piedzīvojumu grāmatu pasaulē!

Lasot grāmatu, katrs izjūt atšķirīgas emocijas. Kad lasāt grāmatu, jūs kļūstat par vienu no tās varoņiem, dzīvojat un jūtat viņiem līdzīgi, izbaudot visu, ko tā stāsta. Ir liels prieks nedaudz nošķīrties no reālās pasaules kopā ar savu mīļāko grāmatu. Katru reizi, lasot grāmatu, jūs uzzināt kaut ko jaunu, un tas ir svarīgi gan pieaugušajam, gan bērnam.

Avots: Saulkrastu Novada Ziņas
Datums: 2022-marts

Aizraujoši piedāvājumi abonementā bērniem

Ingrīda Supe

Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB) turpina Skalās lasīšanas sacensības. 5. klašu skolēni visā valstī var sākt gatavoties aizraujošam pirmās kārtas konkursam savās skolās un bibliotēkās. LNB Bērnu literatūras centrs vēlas pilnveidot bērnu prasmes izvēlēties piemērotu un interesantu literatūru skajai lasīšanai, sekmēt interesi par lasīšanu un grāmatām, saliedēt bērnus kopīgām lasīšanas aktivitātēm, kā arī

veicināt lasītprieku.

Ja Tu esi 5.klases skolēns un tevi tas interesē, nāc uz Balvu Centrālo bibliotēku. Sīkāka informācija Līgita, tālrunis 64520218, līgita@balvurcb.lv.

Martā abonementu bērniem padarīs precīgāku leļļu meistares Evitas Zālītes veidoto leļļu izstādi, kā arī Baltinavas Mūzikas un mākslas skolas audzēkņu darbu izstādi.

No 15. marta būs zināmas Bērnu žūrijas grāmatas 2021 laureātes. Nāc, uzzini šo vērtējumu! Par ko balsoji Tu? Gaidām bibliotēkā!

Avots: Balvu Novada Ziņas

Datums: 15-03-2022

18 KILOMETRI AUKLIŅU

Ivars Drulle par bērības šausmām, pirkstiem iepiņķējoties
Sniegbaltītes garajos matos, par zvaigžņoto debesjumu virs
darbnīcas, vēlmi pēc mācekļa un vienotu dizaina kodu Rīgas
sejai **Teksts** Undine Adamaite **Foto** Kristaps Kalns

ecere par figūru kompozīciju, kuras centrā ir meitenīte uz maza zirdzina, milzīgu, mazliet baisu cikstoku ieskauda, tēlniekam Ivaram Drullem radās pirms pusotra gada, pārdzīvojot Covid-19 pirmo vilni. Tā iemiesojusies izstādē *Sevišķi svīnīgs vakars* Latvijas Nacionālās bibliotēkas 1. stāva izstāžu zālē.

Izstāde turpina 2020. gadā aizsāktu izstāžu ciklu, kurā mākslinieki piedāvā jaunu skatījumu uz Latvijas Nacionālās bibliotēkas krājumu. Ivars Drulle savā telpiski emocionālajā vēstījumā interpretē apjomīgo bibliotēkas sīkiespiedarbu kolekciju, precīzāk – XX gadsimta 30. gadu eferēnos izdevumus – cirka programmas.

Mākslinieks pricējas, ka izstādei iedots ilgs termiņš. Tā bez maksas skatāma līdz 24. septembrim, un Drulle sola cikstoku figūras laika gaitā pamainīt un pievienot jaunus.

Jau pašlaik skatāmajiem cikstokiem ir iztērēti 18 kilometri visādu aukliņu, un tie ir augumā virs diviem metriem.

Jūsu slejām KDI ir izveidojis savs fano pulciņš. Ari šīs izstādes ievadstāsts ir kā izstādes mākslinieciskā satura daļa. Vai pats rakstīšanu un mākslas radīšanu uztverat kā vienu radošo izpaušmi? Ko jums nozīmē burti un ko – citi materiāli?

Rakstīšana sākās jau 2011. gadā ar manu pirmo personālizstādi *Balstīts uz patiesiem notikumiem* galerijā *Alma*, kur jau parādījās tādi kā mazi stāstiņi. Daži bija papērti no preses. Bija manas atmiņas par lasīto, redzēto. Pēc tam sāku to vizualizēt. Par šo izstādi man piešķīra Gada balvu kultūrā, un man vajadzēja pateikt īsu paldies. Nolēmu, ka negribu teikt visus plakanos «paldies mammai, tētim», sapratu, ka gribu izveidot jēgpilnāku uzrunu. To publicēja kā pirmo manu KDI sleju, un tā tas ir aizgājis. Jau labu laiku ir raksturīgi, ka cilvēki nāk pie manis un saka: «Ivar, ļoti patīk, ļoti patīk», – un es domāju, ka viņi saka par manu izstādi, bet izrādās, to viņi saka par kaut kādiem maniem tekstiem. Un tad es sev jautāju – un mana māksla? Jā, šīs izpaušmes ir savijušās, reizēm pats vairs nesaprotu, kas ir primārais.

Jūsu slejas un izstādes iedarbojas līdzīgi. Tās iziet cauri prātam un sirdij pa visiem stāviem, taisot negaidītus jēgas un emociju kūlenus. Ko jūs pats piedzīvojat darbu iecerēs periodā un to radīšanas procesā? Vai jūs savus darbus varat pārdzīvot tāpat kā mēs, skatītāji?

Jau labu brīdi pirms izstādes veidošanas ir laiks, kad jāstaigā kā ar nobertu ādu no pirkstgaliem. Tas ir superjūtīgs periods. Viss ļoti stipri ietekmē. Ir ļoti trausla sajūta. Sūkļa sajūta, ka tu visu ļoti stipri uzšūc un

pārdzīvo. Tas ir brīdis, kad man pašam ir grūti iet uz teātri vai kino, kur jau ir paredzēts spēcīgs emocionālais pārdzīvojums. Es to nevaru izturēt. Tajā laikā man pat ir grūti televizorā skatīties reklāmas. Tas izsit no līdzsvara. Tas ir brīdis, kad noķeru lielo sajūtu sabiedrībā vai sevī. Pēc tam no šīs sajūtas pamazām sāk veidoties izstādes koncepts – kas tur varētu būt. Ar šo izstādi bija līdzīgi. Man bija kaut kāda lielā sajūta.

Nacionālā bibliotēka deva iespēju dzīvoties pa saviem fondiem. Tie bija instrumenti, ar kuriem es varēju atspoguļot savu lielo pasaules sajūtu.

Dabūt iespēju brīvi dzīvoties, kā sakāt, pa bibliotēkas fondiem, tas ir kā stāvēt pie okeāna. Kādi atlasē principi jūs vadīja? Kā nonācāt tieši līdz sīkiespiedarbu un XX gadsimta 30. gadu cirka programmu interpretēšanai?

Šis ceļš bija pilns ar kurioziem. Bibliotēka deva man iespēju būt visos fondos, uzlikt rokas faktiski uz jebkuras grāmatas, uz vislielākajām vērtībām, pašiem dārgākajiem retumiem. Ja šīs vienības ir miljonos, nav nemaz iespējams sākt. Tu jau esi apmaldījies mežā pašā sākumā. Izdomāju stratēģiju, ka darbošos pēc nejausības principa, – vienkārši iešu uz kaut kuru stāvu, pie 8. plaukta un ņemšu 7. grāmatu, izlasīšu pirmo teikumu, un, kas būs, – tas būs. Taisīju šādus sāvienus ne vienreiz vien. Kad man bibliotēkas darbinieki piedāvāja – ko tu, Ivar, gribi šodien skatīties? – un nosauca visas iespējas – retumi, katalogi un tulkojumi –, viņi minēja jociņu vārdu – sīkiespiedarbi. Tas man vispār neko neizteica.

Tās ir afitās, programmiņas, ielūgumi un plakāti?

Jā, teicu – labi, ņemam sīkiespiedarbus. Tie nav numurēti, tās ir kastu kastes. Viņi paši isti nezina, kas tur ir iekšā. Gāju cauri. Mani aizķēra divas tēmas – restorānu ēdienkartes un cirka programmiņas. Tie bija finalisti manā izvēlē (*smejas*). Bet nekādi nevarēju salikt kopā ēdienkartes ar cirka programmām. Tur bija ļoti daudz divainu vārdu, nosaukumu un izteicienu. Cirks kaut kādā ziņā atspoguļo mūsu kultūru, un tāpat arī ēdienkartes, bet stila tīrības labad atstāju tikai cirka programmas. Izstādes sākums ir nejausības princips.

Vai tad jau bija pandēmijas fons?

Jā. Tas bija 2020. gada rudens. Tas bija viens brīdis rudenī, kad bibliotēkā varēja tikt iekšā. Katra vienība, ko es apskatījos, tika dota karantinā uz trim dienām. Savukārt es nevarēju saņemt neko, ko kāds ir skatīties pēdējo dienu laikā. Manas iespējas beidzās 2020. gada novembrī vai decembrī, kad bija totālā mājsede un mani izdzina ārā. Jau tad, pa šiem stāviem stāigājot, es biju sasūcies tik daudz, ka materiāli bija sakrāti.

**KATRA
FIGŪRA RŪSĒ
CITĀDI,
IT KĀ TĀM
BŪTU
PERSONĪBA**

Tagad, izstādes atklāšanas brīdī, laiks ir radījis jaunu kontekstu. Attiecības starp kaillu fizisku spēku un bērna neaizsargātību Ukrainas kara asinainais cirks ir izgaismojis griezīgi spilgti. Interesanti, ka bērnam uz ponija vienīgajam nav roku. Tomēr viņš šajā kompānijā izskatās, protams, vissakarīgākais. Kāda ir jūsu ideja?

Jā, viņš ir vissakarīgākais. Tas, ka viņam nav roku, iespējams, ir saistīts ar zināmu viņa neaizsargātību, jo rokas ir tās, kurās liec priekšā, kad gribi aizsargāties. Palūdz, lai draugi man atstātu bildes, kurās viņi kā bērni sēž ponija mugurā. Skatījos arī bildes, kurās mana meita ir uz ponija. Kad viņus uzsēdina, viņi isti neturas pie pavadas vai neiekeras krēpēs. Viņus uzsēdina, un tad viņi tādi ļengani sēž un skābi smaida.

Rokas nekādi netiek izmantotas, tāpēc tās seņt bija jāņem nost.

Ievadā rakstāt, ka viens no izstādes impulsiem ir paša bērniņa piedzīvotais brīdis, kad jūs pēc cirka izrādes uzsēdi-

Ivars Drulle: «Kā fiziska persona es varu ziedot, bet kā domājošam cilvēkam man laikam ir pienākums darīt to, ko es daru, - taisīt mākslu un ar to parādīt, ka mēs esam cilvēki.»

nāja ponija mugurā: «Ir jāsmaida, lai gan gribas raudāt, pēkšņi sajūtu, ka man salst.» Ir redzētas fotogrāfijas ar Lieldieņu zakiem un Salatētiem, kuriem klēpi ir iespiesti bērni izmisīgā panikā. Kāpēc, jūsuprāt, pieaugušie aizmirst, kā paši mazi jutušies, un domā, ka bērnam tas sagādās prieku?

Vecāks skatās no sava skatpunkta. Viņš ir pieaudzis un iztēlojas – ja es tagad būtu bērns, man tas noteikti patiktu, es noteikti raustītu aiz bārdas un priecātos, nu tik dotu valā! Noteikti pat izspertu kādu joku, paprasītu koņās un naudiņu. Bērnam tas ir kaut kas jauns, svešs, liels, nezināms, cita smarža, tas izsīt ārā visus drošinātājus. Atceros, padomju laikā mums uz jaukto latviešu un krievu bērnu dārzu nāca Salavecis un Sņeguročka, un tad Sņeguročka mani paņēma rokās, un manas rokas sapinās viņas matos. Man bija kādi trīs vai četri gadi. Tā bija vienīgā sajūta, ka manas rokas ir sapinušās matos, apvijušās kā čūskas riņķi un žņaudz vai es esmu apmaldījies tajos matos un man ir

neērti. Tās ir vienīgās atmiņas par to visu. Vecāki skatās no sava pieaugušā, viltīgā, jau drošā skatpunkta. Viņi zina, ka Salavecim un Sņeguročkai ir samaksāta nauda un viņi ir atnākuši izklaidēt, un tā iztērētā naudiņa ir kaut kā jāatpeln.

Cikstoņu spēks līdzās šim bērnam izskatās muļķīgs un pompozs. Vai jums pašam arī?

Cirkā neapšaubāmi viss ir teatrāls. Arī spēks. Zinām, ka spēkavīri ceļ milzīgās dzelzs bumbas, liek tās uz vēdera, publika noelšas un tad viņi taisa kaut kādus metienus, un pretinieks ar būksīti nokrīt uz arēnas paklāja. Tas viss ir izrādīšanās, teatrāli uzspēlēts un notiek orķestra pavadiībā. Lielajā pasaulē nelaieme ir tāda, ka šai spēka demonstrēšanai ir tendence pārāugt traģiskās sekās pārējiem. Cirkā mēs visi aplaudējam, izrāde beidzas, paņemam cukurvatī un priecīgi aizejam mājās, bet lielajā pasaulē, kur notiek tādi paši teatrāli spēka demonstrējumi, sekas ir pavisam citādas.

Zinu, ka jūs pats kaislīgi nodarboja-

ties ar kalnu velobraukšanu. Kā izjūtat sevi fiziskā un garīgā spēka mijiedarbību?

Ir kaut kāds ķermeņa nemiers. Es jūtu sevi kā vīrieti. Ja no rīta esmu piecēlies un stundu neesmu skaldījis malku vai izbraucis kādas divas stundas ar riteni pa mežu, es nespēju piesēsties un padomāt. Pat tad, kad man ir jāraksta KDi sleja un piesēžos uzreiz no rīta, man liekas, ka man sāk lauzt kaulus. Muskuļi prasa aktivitāti. Ķermeņa prasa, lai kaut kas ar to tiktu darīts. Tajā ir arī meditācijas daļa. Divas stundas mežā ar riteni ir domu sakārtošana. Sakārtojas kaut kāda puzzle. Atbraucu atpakaļ, un tad jau viss ir skaidrs.

Sākumā figūriņas bija paredzētas diezgan mazas, kādi 30–40 centimetri. Procesa laikā sāku taisīt mazliet lielākas. Man ir liela darbnīca laukos, liela teritorija. Visi dzelži ir uz vietas riņķi. Man ir ļoti viegli iziet no rīta ārā pagalmā un ar traktoru sākt tos dzelžus vilkt no viena gala uz otru. Fiziskais man ir absolūti vajadzīgs, citādi mani vienkārši sarautu mezglā.

Kādu materiālu izmantojāt?

No sākuma ņēmu metāla armatūras stienņus. Brīvi improvizējot, liku kopā kā karkasu. Pēc tam karkasu notīnu ar lina auklām, kuras pārklāju ar dzelzs pulveri. Tas ir sajaukts kopā ar sveķiem, bet turpinā rūsēt. Izskatās, ka tas viss ir metināts no dzelzs gabaliņiem, bet tie ir armatūras stienņi un lina auklas ar dzelzi. Interesanti, katra no šīm figūrām rūsē mazliet savādāk, it kā tām būtu personība, lai arī metāla pulveris ir viens un tas pats un ķīmija ir viena un tā pati. Viens norūsēja lillā, otrs – dzeltenīgs, cits – sarkanīgs, un es nesaprotu, kāpēc.

Vai jūs viens pats to visu darāt?

Viens pats taisīju visas figūras. Bija paredzēts, ka tās būs izbūvētā arēnā. To gan pasūtīju citiem, jo vienam tas ir par daudz.

Varejāt saukt palīgā savus studentus no Rīgas Dizaina un mākslas skolas. Vai jūs gribētu, lai jums būtu mācekļi? Būtu, ko viņiem nodot?

Sagadīties, ka man ir studenti, ar ku-

riem ir spēcīgs kontakts, kuros jūtu, ka viņi spēj uzskatīt vai pieņemt to, ko dodu. Vienlīdz spēcīgi un jaudīgi dot visiem daudzu gadu garumā – tas nav iespējams. Ar citiem man pat vēl pēc skolas beigšanas ir kontakts, dodu kaut kādus padomus un virzu dzīvē. Zinu, ka nespēju strādāt ar desmitiem cilvēku. Man drīzāk der princips – meistars un māceklis, kad es kādam cilvēkam atdodu visus savus noslēpumus un trikus.

Tas ir ļoti abstrakts jautājums, bet tomēr – vai un kā izjūtat paudu atšķirības? Jūs no 1975. gada un jūsu studenti, kuriem vēl nav divdesmit. Kas jūs vieno un šķir?

Mana jaunība ir skarbie 90. gadi. Sevi uzteveru kā vienu no izdzīvotāju paaudzes. Man bija 16 gadu, kad iestājos lietšķajos, tas bija 1991. gadā. Viss bruka un krīta, sistēma mainījās. Visa desmitgade bija kārpīšanās. Esmu runājis ar 90. gadu laikabiedriem. Lielāko daļu tas ir traumējis, viņi to ļoti pārdzīvo. Deviņdesmito skarbā realitāte viņos ir atstājusi neizdzēšamas pēdas. Manā gadījumā tas ir devis milzīgu rūdiju un spēku. Ja esmu izgājis cauri deviņdesmitajiem, mani vairs nekas nevar nobiedēt. Arī tagad, darbojoties mākslā, ir sajūta – ja esmu izdzīvojis tos laikus, par spīti visam, esmu spējīgs darboties. Mani nekas nevar nobiedēt un apstādināt. Vienkārsi daru šīs lietas, lai arī nav viegli.

Juris Podnieks 1986. gadā uzņēma dokumentālo filmu *Vai viegli būt jaunam?*, kas izgaismoja tā laika jauniešu vērtības un apjukumu. Kā jums šķiet, ko jūsu studenti atbildētu uz šo jautājumu? Vai esat kādreiz atklāti no sirds parunājušies, kas ir viņu lielākās grūtības un pēc kā viņi ilgojas?

Jā, esmu ar studentiem par to runājis. It īpaši tad, kad tuvojas skolas beigšana. Tad, kad viņiem ir kaut kur tālāk jādodas. Tagad viņi var doties uz visām četrām debess pusēm. Viņi var iestāties Latvijas augstskolās, bet krietna daļa dodas mācīties arī uz ārzemēm. Kad skola beidzas, mums ir diplomdarbu aizstāvēšanas vakars, sēžam kopā, un kāds no studentiem pienāk un uzdod retorisku jautājumu – skolotāj, ko man darīt ar savu dzīvi? Parasti ievēlu elpu un saku – nu ko, šī būs garāka saruna. Skaidrs, ka viņi ir milzīgas izšķiršanās priekšā. Viņu problēma, ko redzu, ir sarežģītā lieta, ko saucam par mediju pratību. Viņi ir dažnedažādos sociālajos tīklos, redzu, ka viņu burbulis – Instagram, Facebook vai TikTok, kas nu kuram ir, – viņus ļoti spēcīgi ietekmē. Redzu, ka ļoti bieži viņu sociālo tīklu realitāte ir daudz spēcīgāka par dzīves realitāti. Viņi aizvelkas divaino subkultūru ietekmē, nonāk reliģisku sektu vai kopienu ietekmē, jo šī realitāte ir spēcīgāka. Uz jautājumiem viņi ļoti ātri atrod atbildes, vienkārši uzgūļējot. Kas ir tas? Vai var darīt to? Vai ir labi lietot alkoholu? Vai var lietot narkotikas? Vienkārsi uzgūļē: *Is it good to use drugs?* Un guļš atbild, un viņi tam tic

IR KAUT KĀDS KĀRMEŅA NEMIERS. ES JĪTU SEVI KĀ VĪRIETI

neapšaubāmi daudz vairāk nekā jebkam citam.

Atgriezīsimies pie jūsu paša. 2012. gadā Beļģijā jūs jūras krastā radījāt instalāciju *I can hear it/Es varu to sadzirdēt*. Tagad šis darbs šķiet gluži gaišredzīgs. Vai kādreiz iedomājaties par saviem bijušajiem darbiem un pasekojat, kā tiem klājas?

Jā, tas joprojām stāv Ziemeļjūras krastā. Es to bieži redzu, jo cilvēki tīklos liek bildes un ietago manu vārdu, un man pienāk ziņa. Vai citreiz kāds grib šo darbu publicēt žurnālā vai grāmatā, un tad man jāatļauju. Prasu, lai atsūta man bildes, ko viņi grib publicēt, un es redzu, kā šis darbs dzīvo. Šī darba ideja arī bija saistīta ar sarežģītu vēsturi. Tieši tajā vietā Beļģijā jūras krastā notika ļoti sīvas Pirmā pasaules kara kaujas. Tajā laikā sāka attīstīties aviācija. Beļģijas pusē gaidīja Lielbritānijas aviācijas ierašanos un bumbošanu. Toreiz nebija nekādu radaru un tehnisku veidu, kā noteikt lidmašīnas. Bija izdomātas klausīšanās ierīces, ar kurām varēja dzirdēt lidmašīnu tuvošanos. Tās bija speciālas milzīgas mehāniskās ausis. Bija militārās vienības, kas sēdēja jūras krastā un klausījās lidmašīnas. Kad cilvēki dzirdēja dūkoņu, tad telegrāfeja savām karaspēka daļām, un tās ieņēma pozīcijas. Nosaukums *I can hear it* bija atsaucē uz to, ka viņi klausījās, vai ienaidnieks nāk vai nenāk, bet liriskā daļa bija – ka vienam cilvēkam otrs ir jūrā – toreiz nebija ne e-pasta, ne saziņas –, viņš gaida otru pārdomāties mājās, un viņam šķiet, ka viņš ir sadzirdējis šī cilvēka atgriešanos, ka kuģis ar mīļoto cilvēku nāk, un viņš viņu sagaidīs. Taisot šo darbu, skatījies militāro kuģu un tehnikas toņus. Pelēkzilas bija tonis, ko šis valstis izmantoja savā militārajā ekipējumā.

Jā, šī vēstījuma divdabība ir viena no skaistākajām jūsu darbu iezīmēm. Milzīgās klausules var uzvert gan kā kara tehniku, gan vēl vairāk – kā patafona taures. Rodas sajūta, ka sievietes skulpo

tūra *belle époque* kleitā tūlīt sagaidīs savu mīļoto un abi deļos jūras krastā.

Jā, mēģināju salikt kopā šīs divas lietas, ka ir patafona taures vizuālais tēls un liriskā līnija. Zinot vietu, kontekstu un vēsturi, ka blakus vēl stāv lielgabali un cementa nocietinājumi, var nolasīt arī otro līniju.

Sobrid piedzīvojam, ka ikdienas dzīves notikumi var kļūt nesalīdzināmi stiprāki par jebkuru mākslas vēstījumu. Ļvivas centrā notika sociālā akcija *Kara cena* – laukumā tika izvietoti 109 bērnu ratīņi, piemīnot karā nogalinātos bērnus. Sobrid jau skaits ir lielāks... Kā jūs varat turpināt savu mākslinieka darbu pēc šādas instalācijas? Kādas ir jūsu pārdomas, ko vēlaties darīt ar savu mākslu – izaicināt, urdīt vai mierināt, dziedināt? Vai – visu kopā?

Manu izstādi atklāja 18. martā. Karš sākas februārā beigās. Tobrid ar izstādi biju finiša taisnē. Lielākā daļa darbu bija izdarīta, bija jāpieslēp un jāsaliek istie punkti un komati. Karš, protams, izsita no normālā ikdienas darba. Nespēju vispār patstrādāt. Mums visiem bija soks. Bija grūti. Tu taisi savam cilvēkam pirkstus un pučē pēdīnās, tajā pašā laikā fonā skan ziņas, un nevari saslēgt kopā. No otras puses – sapratu, ka tas ir vienīgais, ko šajā brīdī normāli un loģiski spēju darīt. Kā fiziska persona varu dziedot, bet kā domājošam cilvēkam man laikam ir pienākums darīt to, ko es daru, – taisīt mākslu un ar to parādīt, ka mēs esam cilvēki.

Cikstoņu vārdi ir istie, dokumentālie?

Jā, cirka publika bija izdomājusi viņiem iesaukas – Melnais Karuzo, Poliglots, Dzelzsakaralis vai Mazrunīgais Milzis.

Samulsināja Milīgais Putnukopis.

Tas ir viens no iemesliem, kāpēc izmantoju programmas. Milzīgs divmetrīgs tēviņš, kurš plēš kopā savu pretinieku, bet līdzās ir uzrakstīts, ka brīvajā laikā viņš nodarbojas ar putnukopību, mil zverīgus vai ir labs tenors. Par vienu no Latvijas čempioniem Jāni Leskinoviču, kurš iesaukts par Lielo Jāni, bija rakstīts: tiklīdz kā viņš pēc saviem cīņu turnīriem ierodas Latvijā, pirmā lieta ir aiziet uz Centrālīrgu un nopirkt dārzeņus. Un tas rakstīts cirka programmā kā speciāla iezīme.

Un nevis uz gaļas paviljonu, kā pēc mūsu stereotīpiem gribētos domāt.

Jā, tas ir tas jocīgais. Par vienu no viņiem rakstīts, ka viņš runā deviņās valodās. Kad tu skaties, kā viņš cīnās, tev, protams, tas nenāk prātā.

2017. gadā jūs saņēmat balvu *Gulbenes novada gods*. Par kādiem nopelniem tas bija?

To man piešķīra par darbu *Manai dzimtenei*. Tas bija ilgs projekts, kurā pētīju pamestās mājas, fotogrāfeju un dokumenteju. Nu jau traktori ir pārgājuši pāri, tās ir nojauktas, un palikusi tikai aramzeme. Tā ir ļoti izplatīta tendence. Toreiz šis darbs bija gan Purviša balvas finālistu izstādē, gan ceļoja uz Valmieru, Rēzekni un

Gulbeni. Tas aizskāra vietējo novada iedzīvotāju stīgas. Daudzi cilvēki atpazīna savas senču mājas, kuras aizaug un sagrūt. Vienlaikus man bija gaišā līnija, ka pieturā stāv bērni košās jakās. Mājas sabrūk, bet tomēr ir kaut kāda dzīvība – krāsaini bērni oranžā skolas autobusā brauc uz skolu. Tas svaru kausos bija otrā pusē. Toreiz izstādei bija tik liela rezonanse, ka šī Gulbenes novada mazā vietēja tika uzlikta uz lielās kartes. Tas laikam bija spilgtākais notikums, kas novadā toreiz gadā bija noticis. Sagadišanās pēc šajā gadā Gulbenes novadā iedzīvotāji bija izdomājuši novadniekiem veidot goda vai slavas aleju kā Holivudā. Viņi uzrunāja mani, vai es varu izdomāt, kā to risināt. Teicu, ka nevajag mums nekādas goda alejas un atspiestas plaukstas, nevajag mums kokus ar dižo cilvēku lapiņām un ka mēģināšu kaut ko izdomāt. Man ienāca prātā ideja, ka centrālajā laukumā varētu izveidot milzīgu grāmatplauktu. Katrs šī novada dīzais cilvēks ir viena grāmata grāmatu plauktā. Bija tikai viens noteikums – nevienu grāmatu neņemam ārā, liekam tikai klāt. Šis projekts ļoti izdevās. *Goda bibliotēkā* katru gadu tiek liktas klāt četras piecas grāmatas. Man diezgan bieži zvana no vietējās novada avīzes *Dzirkstele* un jautā, ko es domāju par dažādām sadzīves lietām. Tad izstādu, kā es redzu. Ceru, ka no veselīga skatpunkta un mazliet noskaņojumu ietekmēju.

Vai jums pašam ir dzimtas mājas šajā novadā?

Jā, man ir dzimtas mājas Druvienas pagastā. Mans uzvārds ar to vietu ir saistīts jau vairāk nekā 200 gadu. Man bija izšķiršanās brīdis, kad atbraucu no studijām Amerikā, vajadzēja kā māksliniekam kaut kur nobāzēties. Sapratu, ka man ir daudz izdevīgāk nevis irēt telpas Rīgā un būt visu laiku Rīgā kā pilsētniekam, bet attīstīt darbnīcu dzimtas mājās. Tur es varu trokšņot jebkurā diennaktis laikā. Tur es varu ārdīties, un mani neviens netraucē. Tur ir arī vieta, kur glabāt darbus. Tas neapšaubāmi ir atstājis milzīgu ietekmi uz visu radošo darbību. Pusi nedēļas esmu Rīgā un pusi – laukos. Ir viena lieta, kas mani joprojām pārsteidz tā, ka mute vaļā. Bieži, kad esmu noņēmis un nomalies pa Rīgu, vakarā ielecu mašīnā, man ir divu stundu brauciens, iebraucu pagalmā, atveru mašīnas durvis, un ir pilnīgi melna debess un zvaigznes virs galvas. Un tas ir tik jocīgi... Kad ieraugu tās zvaigznes un Piena Ceļu, ir tāds apstulbums, ka stāvu pie mašīnas, skatos un neēju iekšā mājās.

Kādu nospiedumu jūsoj un atstājušas studijas *Montānas Universitātē*? Vai nebija tolaik domas palikt Amerikā?

Tajā laikā es mācījos Mākslas akadēmijā, un mēs par mākslas kritiku un komunikāciju daudz nerunājām. Tad, kad aizbraucu uz Ameriku, man uzreiz uzklupa pasniedzējs – kas tas ir, ko tu dari? Kam tas ir vajadzīgs? Kam tas ir domāts? Kāpēc pasaulei jāskatās uz tavu darbu? Tas mani

Avots: KDI

Datums: 24-03-2022

no sākuma tā izsita no sliedēm, ka es vienkārši nesapratu, ko iesākt. Biju pieradis, ka mani darbi runā paši par sevi. Pansniedzējs konfrontēja, lai mākslinieks varbūt nonāktu pie domas, ka viņam nemaz nevajag to darīt. Kad es kaut ko izdomāju, uzreiz sev pavaicāju – vai pasaulei tas vispār ir vajadzīgs, vai ir vērts tam tērēt laiku. Ja spēju atbildēt uz šiem jautājumiem, tikai tad taisu savus objektus vai izstādi. Latvijā ļoti bieži mākslinieki nejautā sev, kāpēc šādām lietām vajadzētu eksistēt pasaulē un kāpēc vispār jātaisa kaut kas jauns. Kāpēc atgriezies? Nodzīvoju piecus gadus, un jau maģistrantūras otrajā pusē man kļuva skaidrs, ka esmu Eiropas cilvēks. Man likās, ka Latvijā man ir daudz brīvākas iespējas strādāt, jo zinu, ka varu atļauties lielu darbnīcu laukos, taisīt lielus darbus un izdarīt to, ko vēlos. Man šeit ir milzīgas iespējas.

Jūs kā frakcijas *Par!/Progresīvie* pārstāvis esat arī Rīgas domes deputāts un darbojaties Sociālo jautājumu un Pilsētas attīstības komitejā. Tā nav tipiska rīcība māksliniekiem. Pastāstiet, lūdzu, par saviem iemesliem un mērķiem.

Ļoti ilgi Rīgas domē valdīja *Saskaņa* un Nils Ušakovs. Toreiz, kad izlēmu piedalīties, bija brīdis, kad normāli eiropieši liberāli spēki varēja nākt pie stūres un Rīgu iegriezt citā vektorā. Ir ļoti grūti ar saņemto mantojumu. Kultūras dzīvē nebija nekādas loģikas un koncepta. Nebija nekādu ideju, kā redzam Rīgu kā kultūras pilsētu. Rīgai nebija nekāda stila un vīzijas par kultūras attīstību. Tagad, kad sākam to visu darīt, saprotam, ka tas ir milzīgs un smags darbs. Varu izmantot savu lauku māju līdzību. Tu esi iebraucis vecā, pamestā lauku mājā un sāk ar to, ka ir jānomaina mazgā logi...

...un beigtais mušas no palodzes jānotrauc.

Jā, visi šie darbiņi. To mēs tagad darām. Kaut vai šie pretrunīgi vērtētie plakāti Ziemassvētkos un 18. novembrī. Tas tomēr bija jauns un svaigs skatījums. Skatos uz politiku kā mākslinieks. Man kā māksliniekam ir ļoti interesanti redzēt, kā šīs sistēmas zobrati strādā, kā sadalās spēki un kas nosaka izvēli. Esmu diezgan drošs, ka nākamajos projektos un izstādēs zināšana, kā striķi raustās un kustas, savā veidā nāks ārā.

Esat runājis par to, ka Rīgā būtu nepieciešams izmantot vienotu dizaina kodu. Pastāstiet, lūdzu, ko īsti ar to saprotat.

Vienotais dizaina kods ir elementu kopums, kas visas pilsētas vizuālo tēlu ietver vienotā stilā. Līdz šim, ja taisīja krēsliņus, pieturvietas vai atkritumu urnas, bija vienkārši iepirkums, un, ko iepirka, to arī uzstādīja. Pašlaik notiek nopietns darbs pie vienota dizaina vadlīnijām. Ir speciāls katalogs, un visi pasūtījumi būs saskaņoti noteiktā krāsu kodā un stilā.

Labā ziņa. KDI galvenais redaktors Jergors Jerohomovičs lūdza apvaicāties arī

par vecmodīgajām betona miskastēm pieturās, kas ir pārbāztas jau dienas pirmajā pusē. Vai varam sagaidīt kādu labāku risinājumu?

Tas ir lielisks jautājums, jo tieši ar miskastēm un atkritumu urnām esmu pavadījis jau neizskaitējamas stundas, rokitoties un meklējot, kā tas būtu sakārtojams. Kaut arī esmu dizainers un varētu piedāvāt idejas, kādām šīm miskastēm vajadzētu būt, man kā deputātam to tomēr nevajadzētu darīt. Man vajadzētu radīt sistēmu, kas darbojas, un tā pati piedāvātu labas miskastes. Tas ir grūtākais un sarežģītākais ceļš. Šo ciņu mēs veicam.

Daugavpils 2027 komandas rīkotajā lekcijā *Jaunais Eiropas Bauhaus* un *mūsu padomju mantojums* pilsētvides pētnieks Mārtiņš Engēlis ieskicēja, kā redz laikmetīgu Rīgas attīstību, proti, ir jāatūstā nomales, vietējās iedzīvotāju kopumās, lai viss nenotiktu centrā un cilvēks visu, kas viņam ir nepieciešams, varētu piedzīvot savā dzīvesvietā vai 20 minūšu gājiena rādiusā. Kā jūs modelējat ideālo Rīgu tuvākajās desmitgadēs?

Engēlim ir jāpiekrīt. Ilgi ir bijis tā – ja notiek *Staro Rīga*, visi lec iekšā tramvajā un brauc uz Vērmanes dārzu un bulvāru loku. Viss, kas ir labs un skaists, vienmēr ir bijis pašā centrā. Piekrītu, ka labā pilsētā vajadzētu būt tā, ka sasniedz prieku un gandarījumu 20 minūšu gājienā. Tu izej ārā, un tev ir sava *Staro Rīga* un savi mazie kultūrsvētki, vai tā ir Teika vai Bergi. Lai cilvēkiem būtu sava identitāte un viņi turētos pie tā. Lai nav tā, ka ir izgaismots centrs un tad – guļamrajoni un nomales, kur neviens īsti negrib ieklist. Mēs jau zinām, ka Āgenskalnā ir Kalnciema ielas tirdziņš, ir dažādas vietas, kas veidojas. Esmu pārliecināts, ka tas ir viens no instrumentiem, kas cilvēkus varētu ieinteresēt pilsētā, lai viņi ietu nevis uz kaut kādu vietu, kur ir uzbūvēta tikai māja, bet uz vietu, kur kūsā kultūras dzīve.

Vai jūs sevi saucat par rīdzinieku vai gulbenieti? Kā izjūtat savu identitāti?

Lauku mājas sajūta mani laikam ir spēcīgāka. Dubļaini zābaki man kājās laikam ir biežāk nekā smalkas kurpes. Ir jāņem vērā pēdējo divu gadu specifika, ka liela daļa dzīves ir bijusi attālināta un nebija nekādas vajadzības būt Rīgā. Daļa no Rīgas domes deputātiem Vecrīgā nebija bijuši vispār, visas sēdes notika attālināti.

Vai jums ar pārējo mākslas pasauli turpinās sakari? Vai tos arī ir ietekmējis pandēmijas piespiedu izolācija?

Pandēmijas laikā daudzi iesākie projekti pārtrūka. Man ir sajūta, ka ar šo izstādi esmu pamodies un atgādinājis – šeit es esmu. Izskatās, ka kontakti atkal sāk atdzīvoties. Tas bija jocīgs pārrāvuma brīdis.

Pirmspandēmijas laikā es to vien darīju, kā braukāju pa dažādām izstādēm un rezidencēm, malos pa Eiropu. Vienā brīdī pandēmijas dēļ tas tika kā ar nazi nocirsts. Ir pavasara sajūta, ka atkal asniņi lien ārā. ■

Ilgi pelnīta un nopelnīta

Liels un mazs tiek atzīts par labāko bērnu grāmatu izdevēju Eiropā

Ize Auzāne

PIRMDIEN Starptautiskā Boloņas bērnu grāmatu tirgus laikā tika noskaidroti gada labākie bērnu grāmatu izdevēji no sešām pasaules daļām – par labāko Eiropā tika atzīta latviešu izdevniecība *Liels un mazs*. «Mums ir prieks par šo balvu, jo tā ir gadiem pelnīta un beidzot nopelnīta atzinība, un arī gandarījums par savu veiksmīgo darbu tirgū kopumā, bet visu aptumšo karš Ukrainā. Te ir arī tukšs Ukrainas stends ar uzrakstu «Tas ir tukšs, jo ukraiņi ir frontes līnijā»,» savās duālajās sajūtās dalās izdevniecības vadītāja Alise Nigale.

Īpatzīmē, ka *Liels un mazs* šai prestižajai balvai nominēts piecas reizes (finālā no katra reģiona tiek izvirzīti pieci izdevēji) – ar apbalvojumu tiek izcelta izdevēju augstā profesionalitāte, ar kādu tie īsteno inovatīvus un intelektuāli augstvērtīgus bērnu grāmatu projektus. «Mūsu biežā klātbūtnē nominantu vidū galvenokārt ir saistīta ar mūsu grāmatām, ar kādu rūpību mēs izvēlamies to, ko izdot un kā to darīt, bet tā ir arī attiecību veidošana ar dažādiem starptautiskajiem partneriem un spēja paust savu viedokli – arī šoreiz mēs skaidri un skaļi iestājamies pret karu Ukrainā. Tas viss kopā veido mūsu atpazīstamību un droši vien arī to, ka mūs izvērtē un novērtē,» bilst izdevniecības vadītāja.

Šajā vakarā tika apbalvota arī *Liels un mazs* klajā laistā rakstnieces Luīzes Pastores grāmata *Laires bērni* ar mākslinieces Evijas Pintānes ilustrācijām. Tās dizaina autors ir Artis Briedis. Šis darbs ieguva Starptautiskā Boloņas

▲ «IZLASOT manuskriptu, sajūtu, cik ļoti Luīzes Pastores uzrakstītais sasauca ar manu pasaules izjūtu, tāpēc bija viegli strādāt pie šīs grāmatas ilustrācijām,» sarunā ar *Dienu* atklāj grāmatas *Laires bērni* ilustratore Evija Pintāne. PUBLICITĀTES FOTO

bērnu grāmatu tirgus balvu *Bologna Ragazzi Award* kategorijā *New Horizons/launie horizonti*, kurā tiek izceltas īpaši novatoriskas bērnu grāmatas. «Ar zeltītām detaļām rotātais vāks piesaista lasītāju, iegremdējot mūs piedziņojumā, kas norisinās Venečuēlas džungļos. Šis piezīmju

grāmatas formāta izdevums ar pierakstiem, botāniskām skiecēm un krīcelējumiem liek mums aizdomāties: «Tie ir īsti?» Šis skaisti izstrādātais redakcijas projekts patiks arī vecākiem lasītājiem, kurus interesē stāsti ar daudziem brīnišķīgiem zīmējumiem,» teikts žūrijas

pamatojumā.

Apbalvotie *Laires bērni* ir pēc patiesiem notikumiem izdomāts stāsts, kura pamatā ir leģendārā latviešu ceļotāja un pētnieka Aleksandra Laires (1911–1994) biogrāfijas fakti, bet grāmatas galvenie varoņi ir bērni – Ilze, iesaukta par Kritiņu, un viņas jau-

nākais brālītis, kā arī zviedru žurnāliste Lise, kura vēlas atklāt un aprakstīt Laires noslēpumus. «Aleksandram Laimem ļoti piestāv saņemtās balvas nosaukums,» savā sociālā tīkla *Instagram* kontā rakstīja māksliniece Evija Pintāne, kad tika saņemta ziņa par šā apbalvojuma *Bo-*

logna Ragazzi Award laureātiem (tie tika noskaidroti 22. februārī un pašas balvas saņemšana bija kā patikama formalitāte).

Vairāk informācijas par Starptautisko Boloņas bērnu grāmatu tirgu var lasīt interneta vietnē bolognachildrensbookfair.com.●

Avots: Diena

Datums: 23-03-2022

Vērtīgs seminārs par medijpratību krīzes situācijās

Vakar Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar Aizsardzības ministriju aicināja bibliotēku darbiniekus uz semināru *Drošība, medijpratība un emocionālā inteliģence krīzes situācijās*. Tajā piedalījās arī vairāki mūspuses bibliotekāri. Limbažu Galvenās bibliotēkas Mācību un profesionālās sadarbības centra vadītāja Bronislava Sauka apliecināja, ka tajā varēja gūt padomus, kā komunicēt ar apmeklētājiem laikā, kad daudzi apjukuši informācijas gūzmā. Sevišķi svarīgi tas ir laukos, kur bibliotekārs bieži ir pirmais cilvēks, pie kura vērsties. Šādi semināri palīdz darbiniekiem justies drošāk.

Avots: Auseklis
Datums: 23-03-2022

Bibliotekāri mācīsies

Līdz maijam norisināsies projekta *BIBLIO – Digitālās prasmes un kompetences Eiropas bibliotekāriem* pilotmācību kursi bibliotēku speciālistiem. Pilotmācībās kā pasniedzēji piedalīsies arī Ventspils Digitālā centra pārstāvji. Kursi ir paredzēti bibliotēku nozarē strādājošiem speciālistiem, kā arī ikvienam, kurš vēlas par tādu kļūt. Kursi piedāvā 38 mācību moduļus digitālās, uzņēmējdarbības un caurviju kompetences pilnveidei, no tiem 8 moduļus pasniedz Ventspils Digitālā centra pedagogi. Pilotmācības tiek īstenotas četrās valstīs – Latvijā, Bulgārijā, Grieķijā un Itālijā.

Avots: Ventas Balss
Datums: 22-03-2022

Digitālā nedēļa arī mūspuses bibliotēkās

Šonedēļ visā Latvijā ar dažādām izglītojošām aktivitātēm norisinās ikgadējā – jau 13. – Digitālā nedēļa. Kā katru gadu, arī šoreiz mūspuses bibliotēkas aicina iedzīvotājus uzlabot savas digitālās prasmes dažādās jomās, jo īpaši pievēršoties digitālajai drošībai un kritiskajai domāšanai.

Daudzveidīgas aktivitātes gan pieaugušajiem, gan bērniem paredzētas Staiceles un Alojās pilsētas bibliotēkās – tur katra šīs nedēļas diena paredzēta savai tēmai. Interesenti varēs apgūt gan dažādu e-pakalpojumu izmantošanu, elektroniskā paraksta izveidi telefonā, iepazīt 3td e-grāmatu bibliotēku, gan arī uzzināt, kā interneta vidē justies droši un neiekrist krāpnieku *nagos*. Staiceles pamatskolā viesosies Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārstāvji, lai stāstītu skolēniem par atbildīgu rīcību internetā, īpašas no-

darbības paredzētas arī Alojās skolēniem. Pašreiz daudziem aktuāla ir gada ienākumu deklarāciju aizpildīšana elektroniski, tāpēc bibliotekāri aicina pieteikties individuālām konsultācijām.

Savukārt 25. martā, kad tiek atzīmēta Komunistiskā genocīda upuru piemiņas diena, Staiceles lībiešu muzeja *Pivāliņd* vadītāja Indra Jaunzeme pastāstīs par datubāzēm, ar kuru palīdzību var meklēt savas dzimtas saknes, tostarp informāciju par represētajiem.

Digitālajai nedēļai uzmanību pievērš arī Limbažu Galvenajā bibliotēkā, tāpat – Salacgrīvas puses bibliotēkās. Tur speciāli pasākumi šonedēļ gan nav paredzēti, bet iedzīvotāji aicināti vērsties ar interesējošiem jautājumiem tāpat kā ikdienā.

Sagatavoja Aiga EVERTOVSKA

Avots: Auseklis
Datums: 22-03-2022

Konkurss uz bibliotēkas vadītāja vietu

ŽEŅA KOZLOVA

14. martā noslēdzās pieteikšanās uz Ļaudonas pagasta bibliotēkas vadītāja amata vietu. Kā informēja pārvalžu vadītājs Ļaudonas un Kalsnavas pagastā Artūrs Portnovs, noteiktajā laikā tika saņemti divi pieteikumi, kā arī vēl viens tika iesniegts pēc izsludinātā termiņa beigām.

Pagājušajā ceturtdienā jau notika otrā atlases kārtā — klātienē intervija ar abām pretendētēm, kuras pieteikumu bija iesniegušas noteiktajā laikā, piedaloties pārvalžu vadītājam Ļaudonas un Kalsnavas pagastā Artūram Portnovam, Madonas novada bibliotēkas direktorei Imeldai Saulītei un direktores vietniecei Daigai Pukītei, Ļaudonas pagasta bibliotēkas vadītājam Ievai Skuškei.

— Kas turpmāk vadīs Ļaudonas pagasta bibliotēku, vēl nevaru oficiāli paziņot, vienīgi varu pateikt, ka izsludinātā pie-

teikšanās ir beigusies ar rezultātu. Par piemērotām tika atzītas abas pretendentes, līdz ar to mums ir gan A, gan B variants: tas būs atkarīgs no lielāko atbalstu guvušās pretendentes atbildes, vai ir gatava uzņemties pildīt jaunus pienākumus. Līdzšinējai bibliotēkas vadītāji Ievai Skuškei pēdējā darba diena šajā amatā būs 31. martā. Viņa Ļaudonas pagasta bibliotēku ir vadījusi astoņus gadus, bet nu ir nolēmusi sevi apliecināt citā jomā, — pastāstīja Artūrs Portnovs.

Izsludinot pieteikšanos, tika piedāvāts pilnas slodzes darbs (40 stundas nedēļā) skaistā un klusā vietā Ļaudonas pagastā (Avotu ielā 3), līdz ar to vaiņā pārvalžu vadītājam Ļaudonas un Kalsnavas pagastā, kā ir ar pagājušajā gadā novada pašvaldības iecerēto bibliotēku tīkla optimizāciju Madonas novadā — vai jaunajai bibliotēkas vadītājai nākotnē būs jāsniedz pakalpojumi arī Sāvienas bibliotēkā, kur patlaban ir 0,75 slodzes.

A. Portnovs skaidroja, ka pēc pagastu pārvalžu vadītāju iebildēm iecerētā optimizācija vismaz pagaidām esot atlikta.

Ļaudonas pagasta bibliotēkas vadītāja amata pretendētēm kā galvenie amata pienākumi tika izvirzīti: kvalitatīva bibliotekāro, bibliogrāfisko un citu informācijas pakalpojumu nodrošināšana; lietotāju apkalpošana automatizētajā bibliotēku informācijas sistēmā; konsultāciju un uzziņu nodrošināšana klātienē un e-vidē, lietotāju apmācība informācijas resursu izmantošanā; darbs ar krājumu: krājuma fiziska sakārtošana un saglabāšana, izmantojamības nodrošināšana, krājuma popularizēšana, bibliotēkas publicitātes pasākumu satura veidošana, organizēšana; novadpētniecības darba veikšana.

Arī prasības bija gana augstas: augstākā izglītība; savukārt augstākā izglītība bibliotēkzinātnē un informācijai vai 3. līmeņa profesionālā kvalifikācija bibliotēku nozarē

tiktū vērtētas par priekšrocību. Tāpat tika izvirzītas citas prasības — teicamas zināšanas un iemaņas darbā ar informācijas tehnoloģijām un vēlme tās pilnveidot un praktizēt darbā; labas darba plānošanas un organizēšanas prasmes; mūsdienu informācijas resursu pārvaldīšana; prasme strādāt ar biroja tehniku un labas datora lietošanas prasmes; spēja elastīgi un radoši strādāt individuāli un komandā; precizitāte, augsta atbildības izjūta, izpratne par ētikas normām, iniciatīva un stresa noturība, labas komunikācijas spējas; valsts valodas zināšanas augstākajā līmenī; svešvalodas (krievu, angļu/vācu) zināšanas līmenī, kas amata pienākumu izpildē ļaus sazināties un izmantot dokumentus un literatūru.

Jāpiebilst, ka piedāvātais atalgojums uz izvirzīto pienākumu un prasību fona gan ir minimāls — 607 eiro mēnesī (pirms nodokļu nomaksas). ■

Avots: Stars

Datums: 22-03-2022

Talsu Galvenajā bibliotēkā pieejams grāmatu pakomāts

Paula Kārkluvalka

Pandēmijas laikā aktualizējās jautājums, kā daudzus līdz šim klātienē sniegtus pakalpojumus padarīt drošākus ar iespējami mazāku kontaktu. Šis ir tikai viens no iemesliem, kādēļ pie Talsu Galvenās bibliotēkas uzstādīts grāmatu saņemšanas pakomāts. Tas dod arī iespēju grāmatas izņemt vēl vakaros, brīvdienās un svētku dienās.

Jaunais grāmatu pakomāts ar 28 moduļiem jeb nodalījumiem novietots blakus bezkontakta grāmatu nodošanas punktam pie bibliotēkas ieejas. Tā svīnīgajā atklāšanā 14. martā klātesošie tika iepazīstināti ar pakomāta lietošanu. Lasītāju apkalpošanas nodaļas vadītāja Kitija Cietvīra skaidro: «Grāmatas var pasūtīt un saņemt pakomātā trīs veidos. Pirmais veids: autorizējoties bibliotēkas elektroniskajā kopkatalogā un atzīmējot, ka vēlaties izņemt tieši pakomātā; otrs veids: zvanot uz bibliotēku un par to informējot; trešais veids: rakstot uz bibliotēkas e-pastu un norādot savu telefona numuru.»

Kitija Cietvīra atklāj, ka daudzus gadus lasītāju vidū visiecientākie ir kriminālromāni, tādēļ, vistic-

Saņemot pasūtījuma pieprasījumu, bibliotēkas darbinieks sagatavo pasūtītās grāmatas un ievieto tās grāmatu pakomātā. Tiklīdz tās ievietotas pakomāta nodalījumā, lasītājs saņem izziņu ar atvēršanas kodu.

Terēzes Matisones foto

māk, jaunajā pakomātā visbiežāk būs jāievieto šī žanra grāmatas. Pasūtījumus bibliotekāri sagatavo uzreiz pēc pieprasījuma saņemšanas. Dienas pirmajā pusē saņem-

tie pasūtījumi būs izpildīti līdz tās pašas dienas beigām. Par iespēju pasūtīt lasāmvielu izņemt klienti saņem izziņu, un no tā brīža pasūtījums jāizņem trīs dienu laikā.

Grāmatu pakomāts uzstādīts, gan ieklausoties lasītāju vēlmēs, gan turpinot atbilstīgu bibliotēkas piedāvājumu. Latvijas bibliotēkas šo pakalpojumu aizguvušas no Ei-

ropas bibliotēku pieredzes. Pirmie grāmatu pakomāti jau pieejami vairāk nekā desmit Latvijas bibliotēkās — Rīgā, Bauskā, Ogrē, Daugavpilī, Gulbenē un citās. Latvijā pašlaik uzstādīti divi 28 moduļu pakomāti: viens Talsos, otrs — pie Latvijas Nacionālās bibliotēkas.

Grāmatu pakomāts izgatavots uzņēmumā «SigFox». Tā Biznesa attīstības vadītājs Latvijā Didzis Tupureins atklāj, ka pašlaik Latvijā pasūtīti vēl divdesmit šāda veida pakomāti, ko tuvākajā laikā uzstādīs. «Par pakomātu ražošanu sākam domāt vēl pirms pandēmijas, bet pandēmija ieviesa tādas korekcijas, ka pakomātus sākam pielāgot tieši bibliotēku vajadzībām. Tas sakrīta ar laiku, kad bibliotēkas nevarēja apkalpot savus klientus klātienē. Līdz ar to pakomāts radīja iespēju bibliotēkām strādāt kaut cik normālā režīmā,» skaidro uzņēmuma pārstāvis.

Līdzās grāmatu pakomātam atrodas grāmatu nodošanas punkts. Talsenieki to iecienījuši, jo, tāpat kā pakomātu, to var izmantot sev izdevīgā laikā. Īpaši tas jūtams pēc brīvdienām, kad nodošanas punktu piepildījusi atpakaļ atnestās grāmatas. Tādēļ arī iespējas ieviešana grāmatas saņem ar pakomāta starpniecību šaubas nav radījusi. ■

Avots: Talsu Vēstis

Datums: 18-03-2022

Kustību prieks bibliotēkā

Ilze Pugača (informācija un foto)

Fiziskās aktivitātes ir nepieciešamas ikvienam cilvēkam, jo tās uzlabo gan fizisko, gan emocionālo pašsajūtu. 15. februārī Tilžas vidusskolas pirmsskolas grupa "Ežuki" devās uz Tilžas bibliotēku, lai piedalītos nodarbībā "Kustību prieks bibliotēkā!"

Pirms katrām sporta aktivitātēm ir jāiesildās, tāpēc tika izspēlēta "Skulptūru spēle". Bibliotekāre sauca dažādus vārdus, un bērniem bija jāattēlo, kā tas varētu izskatīties. Ņemot vērā to, ka pasākums notiek bibliotēkā, arī pārbaudījumi bija par un ap grāmatām. Veidojot divas komandas bija jāveic Lielā stafete, kurā bija vairāki uzdevumi. Vajadzēja pārvietot grāmatu nesot to uz rokām, ar zodu, uz galvas un uz muguras. Bērniem interesanta šķita aktivitāte, kad ar knaģi vajadzēja padot

papīra lapu blakus komandas biedram. Izmantojot palīgīdzekli balonu, tika dejota kopīga "Balonu deja". Kad visi muskuļi bija fiziski izvingrināti, pienāca laiks "Prāta vingrojumiem" – minēt latviešu tautas mīklas, bet nodarbības noslēgumā bija iespēja spēlēt dažādas galda spēles.

Bērniem nodarbība patika un tika izteikts ierosinājums - uz bibliotēku nākt biežāk! Paldies par sadarbību skolotājām Elitai Čirkai un Ievai Kūkojai!

Avots: Balvu Novada Ziņas

Datums: 15-03-2022

Staiceles bibliotēkā – putniem veltītas norises

Staiceles pilsētas bibliotēkā šomēnes norisinās dažādas aktivitātes, kas saistītas ar putniem. Otrdien ikviens tika aicināts uz bibliotēku, lai sacenstos virtuālo (uz ekrāna) *pužļu* likšanas sacensībās. Bibliotēkas vadītāja Anita Strokša pastāstīja, ka to ar azartu darīja gan bērni, gan pieaugušie. Par labākajiem atzīti skolēni Jānis Brents, Nikola Kristiana Fjodorova un Kendija Grāvīte. Vēl šajā dienā bija iespēja nofotografēties īpaši noformētā fotostūrītī. Visu mēnesi bibliotēkā skatāma Agijas Stakas bērnu grāmatu ilustrāciju izstāde, bet 31. martā sadarbībā ar Jāņa Zirņa Staiceles mūzikas un mākslas skolu notiks putnu zīmēšanas meistarklase mākslinieces vadībā.

Avots: Auseklis

Datums: 18-03-2022

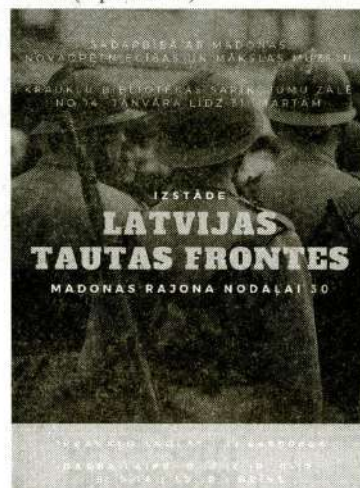
Izstādes Kraukļu bibliotēkā

Madonas novada olimpiēši 1912–2012

2012. gadā – olimpisko spēļu gadā – bija īpaša jubileja, jo pirms 100 gadiem pirmoreiz olimpiskajās spēlēs piedalījās sportisti no tagadējās Latvijas teritorijas, arī Liezērē dzimušais Haralds Blaus. Izstāde iepazīstina ar olimpiēšiem Oto (Otto) Grigalku, Robertu Raimo, Gundaru Upenieku, Raivi Zīmeli un Ingu Veipu. 9 kartona planšetes (99,5 × 81 cm) ar digitāliem attēliem un paskaidrojošiem tekstiem.

Latvijas Tautas frontes Madonas rajona nodaļai 30

Izstāde attēlos un notikumu hronikā atsauc atmiņā Atmodas laiku, iepazīstinot ar Tautas frontes dibināšanu, barikādēm, „Baltijas ceļu” un Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu vai atgādinot par to, kā arī plašāk iepazīstina ar Madonas Atmodas laika līderi Jāni Simsonu un mūsu novadnieku, Latvijas Tautas frontes pirmo priekšsēdētāju Daini Īvanu (6 planšetes).

Avots: Cesvaines Ziņas

Datums: 2022 - februāris

Ir iespēja papildināt novadpētniecības stenda klāstu

Ērgemes bibliotēkā ir uzsākts darbs pie novadpētniecības stenda izveides par Ērgemes pagastu. Iedzīvotāji tiek laipni aicināti dalīties ar vēsturiskiem priekšmetiem. Tie var būt pasākumu afišas, pirmskara radio, produktu iepakojumi, karavīru piederumi un tamlīdzīgi.

Ekspozīcijas priekšmetus var nogādāt pie bibliotēkas vadītājas Līgas Kondratjevas. Viņa arī appēmusies piefiksēt stāstu par atnesto lietu un tās īpašnieku. Ja gadīsies kāds priekšmets, par kuru saimnieks pats nevarēs daudz pastāstīt, tiks prasīts padoms ziņošākiem cilvēkiem, kas varētu kaut ko vairāk zināt par šādām vēstures liecībām. "Līdz šim bibliotēkā bijis viens neliels stends ar novadpētniecības materiāliem. To savulaik atstājis skolotājs Valters Beldavs no skolas muzeja krājumiem. Īpaši priecāsimies, ja kādam ir saglabāties kāds priekšmets ar stāstu par skolām, muižām, pienotavām, aizsargu un citām sabiedriskajām organizācijām.

Ceram, ka iedzīvotāji būs atsaucīgi. Būtiski, ka šeit vienviet būs apskatāmi novadpētniecības materiāli/priekšmeti, ka tie neaizies nebūtībā, jo daudziem mājās ir šādas lietas, kas gadiem tiek

"Daudziem mājās ir interesanti priekšmeti, kas glabā mūsu pagasta vēsturi. Novadpētniecības stendā šīs lietas noteikti iederētos."

LĪGA KONDRATJEVA

glabātas. Tās glabā stāstus par mūsu pagasta vēsturi, kas ir gana interesanta," norāda L. Kondratjeva un min, ka novadpētniecības stendam tiks atvēlēta viena pietiekami plaša telpa no jaunās

bibliotēkas mitnes telpām – kādreizējā bērnu nama pirmajā stāvā, uz kuriem bibliotēka pārceļies jau šajā gadā. "Tas nozīmē, ka viss būs ērti apskatāms un atbilstoši iekārtots, jo novadpēt-

FOTO: NO ĒRGEMES BIBLIOTĒKAS ARHĪVA

niecības stenda izveidei talkā pagasta pārvalde ir piesaistījusi dizaineri, Latvijas Kara muzeja mākslinieci Ievu Lapiņu, kuras dzimtas saknes arī iestiepjas Omuļos. Viņa palīdzēs gan vi-

zuāli iekārtot šo stendu, gan meklēs atbilstošākos risinājumus, kā pareizi atrādīt sabiedrībai šādu vēstures liecību," skaidro L. Kondratjeva. □

— Ilze Fedotova

Avots: Balvu Novada Ziņas

Datums: 15-03-2022

Vinila valdzinājums izdaiļo bibliotēku

„Jebkurš bija gatavs palīdzēt. Pārvaldes saimniecības daļas vadītājs pielika āķiņus, uz kuriem izlikt plates, viena lasītāja atnesa atskaņotāju, otra – vadu, lai tas darbotos. Līdzdalība bija ļoti liela,” priecājas bibliotēkas vadītāja Aija Kņaze, kura palīdzējusi iekārtot kuldīdznieka Gunta Obodņikova apgleznoto skaņuplašu izstādi *Vinila valdzinājums*.

CEĻOS ARĪ CITUR

Ideja radusies jau pirms diviem gadiem. Pateicoties pirmajam Kuldīgas ielu mākslas festivālam, A.Kņaze uzzinājusi par G.Obodņikova aizraušanos ar apgleznotajām platēm: „Kad ieraudzīju skaistās plates, izstāde jau bija acu priekšā. Pilnīgi šķita, ka jātaisa ballīte ar diskobumbu un visu pārējo. Mēs jau nedomājām, ka sāksies pandēmija un tas viss ievilksies divus gadus.” Kad situācija uzlabojusies, G.Obodņikovs piezvanījis, ka nu varētu ideju realizēt. „Uzlikām pāris stundās, un jau pēc stundas ieradās pirmie apmeklētāji. Dažas bibliotekāres jau pieteikušās rindā, tāpēc izstāde pēc tam ceļos uz citiem pagastiem,” stāsta A.Kņaze.

MĀKSĻA UZ PLATĒM

G.Obodņikovs atklāj, ka šādus mākslas darbus sācis radīt pirms gadiem desmit, kad viņam atdotas plates, kas citiem vairs nebija vajadzīgas. Radusies doma apgleznot. Ideja attīstījies no tehnikas – mākslinieks izmanto aerosola krāsas un trafaretus. Uz platēm redzami tēli popārta stilā, krāsu spēles, portreti, tēli no animācijas filmām – atainots tas, kas Guntim pašam patīk. Cik skaņuplašu pa šiem gadiem jau apgleznots, viņš vēl nav saskaitījis, tomēr varētu būt ap 50 lielajām un 35 mazajām. Jaunus darbus radot joprojām.

„Kad izlikām plates, iedomājos par atskaņotāju. Ar to bija grūtības, bet lasītāja Edīte ģime iedeva savu. Bērni nevarēja saprast, kāpēc tas nav disku atskaņotājs. Pusaudžiem un bērniem visvairāk te patīk šis aparāts,” stāsta bibliotēkas vadītāja Aija Kņaze.

VIENU VAKARU AR MŪZIKU

Izstādi papildina lasītājas Edītes Ģimes plašu atskaņotājs, ko var apskatīt, taču paklausīties mūziku uz tā vēl nav iespējams. A.Kņaze norāda, ka trūkst svarīgas detaļas: „Vēl tikai vajadzētu atskaņotāja adatiņu, lai vienu vakaru varētu bērniem parādīt, ka plates patiešām var spēlēt. Gribētos viņiem uzlikt kādu pasaku. Atceros, kā pati bērniībā klausījos *Sniegbaltītes skolu*. Bijām pilnīgi sajūsmināti!” Bērni neesot tādu aparātu redzējuši un nezina, kas tas ir. Kāda pusaudze teikusi, ka tas ir disku atskaņotājs.

Peļču bibliotēka atrodas vēsturiskā ēkā, tāpēc A.Kņaze cenšas izcelt apskatei kaut ko no iepriekšējiem gadiem: „Tas ļoti patīk ne tikai bērniem, bet arī senioriem. Viņi bieži atceras savas plates un mūziku. Ja nebūtu pandēmijas, laikam tiešām pieliktu spoguļbumbu un uztaisītu vienu kārtīgu vakaru ar mūziku.”

Vinila valdzinājumam te varēs ļauties vismaz mēnesi. A.Kņaze: „Guntis teica, ka mēnesi noteikti, bet es teicu, lai paiet divi mēneši, jo viņam ir vēl tādas plates, kas nav izliktas. Ekspozīciju pamainīsim, lai būtu kā Ziedoņa pasakās – visās krāsās.” G.Obodņikovs piekrīt: „Atradu mazās platītes, kas tapa ļoti sen. Tās te iederētos, tāpēc, iespējams, varēs apskatīt.”

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Avots: Kurzemnieks

Datums: 25-03-2022